

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 287/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. júna 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Kusom, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 319/2015 z 25. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného

porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 319/2015 a jeho rozsudkom z 25. apríla 2016 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že manželstvo sťažovateľky bolo rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 P 144/2012 z 12. júna 2012 rozvedené. Počas trvania manželstva okresný súd v konaní sp. zn. 5 C 118/2010 rozsudkom z 27. mája 2010 zrušil bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej aj „BSM“).

Sťažovateľka s manželom 10. januára 2010 uzavrela dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „dohoda“). Sťažovateľka podala 17. júla 2012 na okresnom súde žalobu o vyslovenie neplatnosti právneho úkonu, ktorou sa domáhala vyslovenia neplatnosti dohody. Túto žalobu navrhla podaním z 24. januára 2013 doplniť o návrh na začatie konania o vyporiadanie BSM. Okresný súd uznesením sp. zn. 10 C 207/2012 zo 17. októbra 2013 doplnený návrh sťažovateľky o vyporiadanie BSM vylúčil na samostatné konanie. Okresný súd v konaní sp. zn. 10 C 207/2012 o určenie neplatnosti právneho úkonu rozsudkom z 19. novembra 2013 žalobu sťažovateľky zamietol. Sťažovateľka podala proti rozsudku odvolanie, ktoré 11. apríla 2014 vzala späť. Krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 62/2014 uznesením zo 7. mája 2014 odvolacie konanie zastavil.

3. Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že konanie o vyporiadanie BSM okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 C 480/2013 zo 17. júna 2015 tak, že žalobu sťažovateľky zamietol. Okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol: *„Súd považuje za potrebné pripomenúť, že žalobkyňa sa pôvodne podanou žalobou... domáhala, aby súd vyslovil, že Dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov... je neplatná.*

Podaním... žalobkyňa navrhla pripustiť zmenu žaloby... a podáva návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorým žiada vyporiadať

rovnaký predmet (podľa žaloby veci patriace do BSM), ako bol uvedený v Dohode, s výnimkou nehnuteľností nadobudnutých kúpnu zmluvou zo dňa 1.8.2003 a 18.11.2011, zapísaných na [REDACTED] - a s tým, že oproti Dohode žalobkyňa ako predmet BSM označila aj obchodné podiely v spoločnostiach [REDACTED] a [REDACTED]...

Právny zástupca, prostredníctvom ktorého bola žaloba podaná, uviedol, že ponecháva na zváženie súdu, či súd rozhodne jedným rozsudkom, alebo tento doplnený návrh vylúči na samostatné konanie.

Súd nezistil rozpor medzi Dohodou o vyporiadaní BSM zo dňa 10.1.2012 a zákonom, preto sa nestotožnil s názorom žalobkyne, že táto dohoda je neplatná. Súd túto dohodu považuje za platnú, neodporujúcu zákonu, ani dobrým mravom.

Nesúladsť prejavu vôle žalobkyne s jej konaním pri uzavretí Dohody sa jej preukázať nepodarilo. Jej tvrdenie o neznalosti obsahu listín, ktoré podpísala, jednoznačne vyvrátili svedkyne - bývalá notárka a pracovníčka notárskeho úradu, ako aj žalovaný.

Súdu zostávalo následne posúdiť, či obchodné podiely na obchodných spoločnostiach: [REDACTED] a [REDACTED] patria do BSM, alebo nie.

Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že žalovaný nadobudol 100 % obchodný podiel na obchodnej spoločnosti [REDACTED] ešte v čase pred uzavretím manželstva do výlučného vlastníctva, a preto nemôže byť predmetom vyporiadania BSM, nakoľko nie je jeho súčasťou.

Nakoľko z úplného výpisu z obchodného registra spoločnosti [REDACTED] registrovanej v oddieli Sro, Vložka číslo: 10176/P, vyplývalo, že žalovaný za trvania manželstva zväčšil rozsah svojho obchodného podielu (nadobudnutého však pred uzavretím manželstva), súd si vyžiadal zmluvu o prevode obchodného podielu, na základe ktorej v období 7.8.2003 - 7.7.2010 žalovaný zväčšil rozsah svojho obchodného podielu na spoločnosti [REDACTED]

Vykonanými listinnými dôkazmi bolo preukázané, že žalovaný nadobudol 80 % obchodný podiel spoločnosti [REDACTED] do výlučného vlastníctva rovnako v čase pred uzatvorením manželstva, preto tento obchodný podiel v tejto spoločnosti, rovnako nepatrí do BSM.

Zo zmluvy o prevode obchodného podielu obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] zo dňa 01.07.2005 vyplýva, že žalovaný nadobudol obchodný podiel

predstavujúci 20 % na základnom imaní spoločnosti, zodpovedajúci vkladu spoločníka 40.000,- SK (čl. 110).

V tom prípade prichádza do úvahy jedine kompenzácia druhému manželovi za finančné prostriedky, použité na navýšenie obchodného podielu spoločnosti toho manžela, ktorý je spoločníkom. Toto ale prichádza do úvahy iba vtedy, ak navýšenie podniku jedného z manželov v obchodnej spoločnosti bolo financované zo spoločných prostriedkov.

V prejednávanej veci žalovaný preukázal, že bezprostredne pred uzavretím zmluvy o prevode obchodného podielu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] získal finančné prostriedky (460 tis. Sk) z predaja bytu, ktorý mal vo výlučnom vlastníctve, z ktorých uhradil kúpnu cenu uvedenú v zmluve o prevode obchodného podielu (40 tis. Sk - čl. 110). “

4. Sťažovateľka proti rozhodnutiu okresného súdu podala odvolanie, v ktorom uviedla, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia a nevykonal dôkazy, ktoré bolo potrebné vykonať na zistenie rozhodujúcich skutočností. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd pochybil a konal v rozpore so zásadou hospodárnosti a účelnosti, pokiaľ rozhodol o vylúčení konania o vyporiadanie BSM na samostatné konanie. Sťažovateľka vo svojom odvolaní zotrvala v tvrdeniach o absolútnej neplatnosti dohody, poukázala na nezrovnalosti vo výpovediach svedkýň, ako aj na nedostatočne zistený pôvod majetku jej bývalého manžela a rozpory v jeho výpovediach.

5. Podaním z 8. októbra 2015 sťažovateľka vzniesla námietku nezákonného sudcu, v odôvodnení ktorej uviedla: „Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením zo dňa 17.10.2013, sp. zn. 10 C 207/2012 -119 konanie o návrhu žalobkyne na vyporiadanie BSM vylúčil na samostatné konanie. Proti tomuto rozhodnutiu sa žalobkyňa odvolala a Krajský súd Prešov uznesením zo dňa 7.5.2014, sp. zn. 3Co/62/2014-218, odvolacie konanie zastavil.“

Predsedička krajského súdu k vznesenej námietke v liste z 26. októbra 2015 uviedla: „Keďže na danú vec nemožno aplikovať Špecifické pravidlá pridelovania vecí, uvedené v citovanom Rozvrhu práce, nemožno sa stotožniť s názorom, že zákonnými

sudcami sú sudcovia senátu 3Co, ktorý skôr rozhodoval o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 19.11.2013, č. k. 10C/207/2012- 190 a rozhodol tak, že v dôsledku spät'vzatia dovolania odvolacie konanie zastavil.“

6. Zo sťažnosti vyplýva, že krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C 480/2013 zo 17. júna 2015.

7. Sťažovateľka proti napadnutému rozhodnutiu podala dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podľa § 236 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v spojení s § 237 písm. f) a g) OSP. Sťažovateľka namietala nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho nepreskúmateľnosť, ako aj rozpory vo výpovediach svedkov v rámci vykonaného dokazovania. Žiadala, aby najvyšší súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 175/2016 z 31. októbra 2017 dovolanie sťažovateľky odmietol. V odôvodnení uznesenia najvyšší súd uviedol: *„Dovolací súd považoval námietku dovolateľky pokiaľ ide o nezákonného sudcu odvolacieho súdu za nedôvodnú. Ako vyplýva z obsahu spisu Krajský súd v Prešove sa vysporiadal s pridelením veci senátu 8 Co v súlade s aktuálnym znením Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2015. Existencia vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p. nebola zistená.*

... namietala, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, neúplný a rozporný, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

... možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodit' z ustanovení § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol.“

Uznesenie najvyššieho súdu bolo právnemu zástupcovi sťažovateľky doručené 2. januára 2018.

8. Podľa názoru sťažovateľky rozhodnutie krajského súdu (ale aj okresného súdu) nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, nezodpovedá požiadavkám na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia a vykazuje vysoký stupeň svojvôle a arbitrárnosti. Sťažovateľka tvrdí, že zamietnutím jej návrhu ju všeobecné súdy obmedzili vo vykonávaní vlastníckych práv. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, základné právo vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8Co/319/2015, rozsudkom zo dňa 25. apríla 2016, porušené boli.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co/319/2015-281 zo dňa 25. apríla 2016 sa zrušuje a vec sa vracia Krajského súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ]... čiastku 30.000,- € ako finančné zadostučinenie, a to v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ]... trovy právneho zastúpenia v sume 386,82 € na účet jej právneho zástupcu JUDr. Juraja Kusa...“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je časovo neobmedzeným právnym prostriedkom ochrany základných práv a slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok jej prijatia na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti musí zaoberať aj otázkou, či sťažnosť bola podaná včas.

V tejto súvislosti je zároveň potrebné pripomenúť, že ustanovenie o lehote na podanie sťažnosti je ustanovením kogentným, to znamená, že ústavný súd nemôže zmeškanie tejto lehoty odpustiť alebo ju predĺžiť (pozri napr. m. m. I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 330/06).

12. Lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde by mala podľa názoru ústavného súdu vyjadrovať dobu, ktorá je postačujúca na uplatnenie účinnej ústavnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty (m. m. IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 186/02, IV. ÚS 287/09).

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu, ak sťažovateľka uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolenie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jej práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (m. m. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010). To však

platí, len ak je sťažnosť uplatnená na ústavnom súde do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dovolanie ako neprípustné odmietnuté.

V takomto prípade je preto nevyhnutné, aby sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote nielen proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ale aj proti rozhodnutiu súdu odvolacieho (IV. ÚS 406/2010).

14. Za splnenia uvedenej podmienky, aj keby došlo k situácii, ako to je aj v prerokúvanej veci, že ústavný súd pochybenie v postupe a rozhodnutí dovolacieho súdu nezistí a porušenie práv sťažovateľky nevysloví, môže aj napriek tomu preskúmať súčasne rozhodnutie súdu odvolacieho, avšak len za predpokladu, že by proti nemu sťažnosť smerovala a bola uplatnená na ústavnom súde v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

15. Ústavný súd preskúmal sťažnosť a zistil, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 13. mája 2016. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 175/2016 z 31. októbra 2017 nadobudlo právoplatnosť 2. januára 2018. Sťažnosť bola ústavnému súde doručená 8. februára 2018.

Sťažovateľka sa v petite sťažnosti domáhala zrušenia a vrátenia na ďalšie konanie iba rozhodnutia krajského súdu a ako porušovateľa svojich práv označila iba krajský súd.

16. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáhala v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označila za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľka zastúpená zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 379/2017, II. ÚS 19/05, IV. ÚS 287/2011.).

17. Keďže v čase, keď sa sťažovateľka domáhala ochrany svojich označených práv na ústavnom súde podľa čl. 127 ústavy sťažnosťou smerujúcou len proti namietanému rozhodnutiu krajského súdu, lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom už uplynula, preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

18. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia. Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, o ďalších nárokoch v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2018